Jaar100De Bruggeweg …. is weg ! – Guido Vandermarliere

Dat de Bruggeweg één van de oudste wegen van Poperinge is, is duidelijk.
Hij ligt in het verlengde van de Oude Belweg en volgt – bijna parallel - **de Vleterbeek**.
Zie de zwarte lijn.

Dat niet alleen als we het tracé van de oude Romeinse heirbaan bekijken – zie de rode lijn – dan sluit deze na de markt ook aan op de Bruggeweg.
Zie hiervoor ook het artikel 'Jaar100De Heirbaan' in het DiMPop.
Hierin stelde ik dat alles er op wees dat de heirbaan over de Grote Markt liep richting 'Pamele'.
In dit verband stelt men in het 'basisrapport' van de Archeologische opgraving Poperinge Grote Markt [1]dat door onderzoek uitgevoerd door **Marc Dewilde** in 1988 ter hoogte van huisnummer 18 in de Gasthuisstraat resten teruggevonden werden van een wegdek. Dit wegdek bestond voornamelijk uit rivierkeien en brokken ijzerzandsteen. Tussen de keien en steenbrokken bevond zich ook schervenmateriaal dat te dateren was in de Romeinse periode. *en zo stelt men:* deze vondsten waren de eerste archeologische gegeven die de hypothese van een Romeinse weg (Cassel Aardenbrug) door het Poperingse centrum konden bevestigen.

Verderop stelt men dat de aanwijzingen voor een weg onomstotelijk zijn, maar een Romeinse datering blijft uit.

Het lijkt mij nu duidelijk dat deze Romeinse weg via de Yperdam – *een soort kade langs de Vleterbeek* - en een stuk van de de Yperdamcouter – *de huidige Guido Gezellestraat* – verder liep richting Bruggeweg *of de huidige Komstraat.*

[1] Trommelmans Raf – Bracke Maarten –Wyns Gwendy

Als we verder op de Ferrariskaart kijken dan zien we dat de Bruggeweg de Vleterbeek van op een afstand blijft volgen.

We zien in eerste instantie – dat de Bruggeweg langs het traject van de huidige Komstraat, loopt – om op het einde van de Couter de vaart te gaan volgen naar het tReepje toe.

Daaruit mogen we concluderen dat wanneer men in 1366 besloot om de Poperingevaart aan te leggen – men ook dit traject langs de Bruggeweg koos.
Nu kunnen we stellen dat dit waarschijnlijk te maken had met de eigendommen van de abt van Sint-Bertin te Sint-Omaars. Deze had eigendommen op de Couter en had ook de Molenwallen van de Coutermolen – schorsemolen en de toenmalige oliemolen. De vaart liep dus perfect langs zijn bezittingen door.
Een keer aan de overdracht van het Reepje werd de vaart verder gebouwd in de Vleterbeek zodat dat de vele korte meanders van de beek hier rechtgetrokken werden.

Vanaf het ’t Reepje loopt de Bruggeweg – of moeten we schrijven ‘liep’ - verder door richting Elverdinge, tussen de vroegere ‘schipvaart’ en de vroegere ‘Bruggestraat’ of huidige Elverdingseweg.
Zie de zwarte lijn op de Ferrariskaart te dateren rond 1776
en de rode lijn op de kaart uit de atlas deer buurtwegen te daten rond 1841.
De Bruggeweg bleef in zijn volledigheid bestaan tot in 1960.

De Bruggheweg in de Eduwaerthoek

Zowat de oudste akte die we hebben in ons Stadsarchief , waarin de Bruggeweg in de Eduwaartshoek vermeld wordt, dateert van de 14de juni 1542 en ze luidt als volgt:

14 juni 1542 – Clais Fobert geeft een lening aan Christiaen vanden Muelene en Jacquemyne - SAP 394 - Folio 33 verso

Clais Fobert heift ghecocht jeghens **Christiaen vanden Muelene ende Jaquemyne** zyn wyf de somme van xij pond parsiis sjaers erfvelicke losrente omme de somme van xvj pond grooten vlaemsscher munte
danof het eerste jaer vallen ende verschinen zal den xiijde in junio xvc drie en veertich
te lossen de selve rente in twee reisen - met philipsgulden te L schele - karolusghludens te xl schele - dobbel stuvers te iiij schele tstick - ende ander ghelt ten advenante -
hierinne verbonden byden voornoemde Christiaen ende Jacquemyne zyn wyf
twee ghemeten en half lants ligghende inde **Edewarthouck ...**
up de **Brugghewech** - tnoorthende aen de hofstede die den heere toebehoort - metter oostzyde an tlandt van Franse Taucken
Item noch een half ghemet lants inden selven houck ligghende ter westzyde ... omme stick - commende metter westzyde up de **Brugghestraete**
Item noch een helft ghemet inden selven houck de westzyde op de dreve - de noortzyde an tlandt van Baudewyn Waels
Actum den xiiijde in junio xvc xlij
Present scepenen Hondt - Hazebaert - Simol - Goesteene ende Roode

Eén keer het Reepje voorbij loopt de Bruggeweg nu nog door maar wordt tegen de hopvelden van Joris Cambie doorbroken door een haag.
Ja kan deze eeuwenoude weg dus niet meer volgen tot in Elverdinge.
Dat deze oude weg effectief doorliep, blijkt niet alleen door de oude kaarten, maar ook door de oude akten.

De Bruggheweg in de Oosthoek

Zowat de oudste akte die we hebben, waarin de Bruggheweg in de Oosthoek vermeld wordt, dateert van de 14de juli 1541. Ze is ook bijzonder interessant omwille van de vermelde toponiemen.

14 juli 1541 – Clais vander Doene geeft een lening aan Clays de Breede – SAP 394 – folio 15 recto

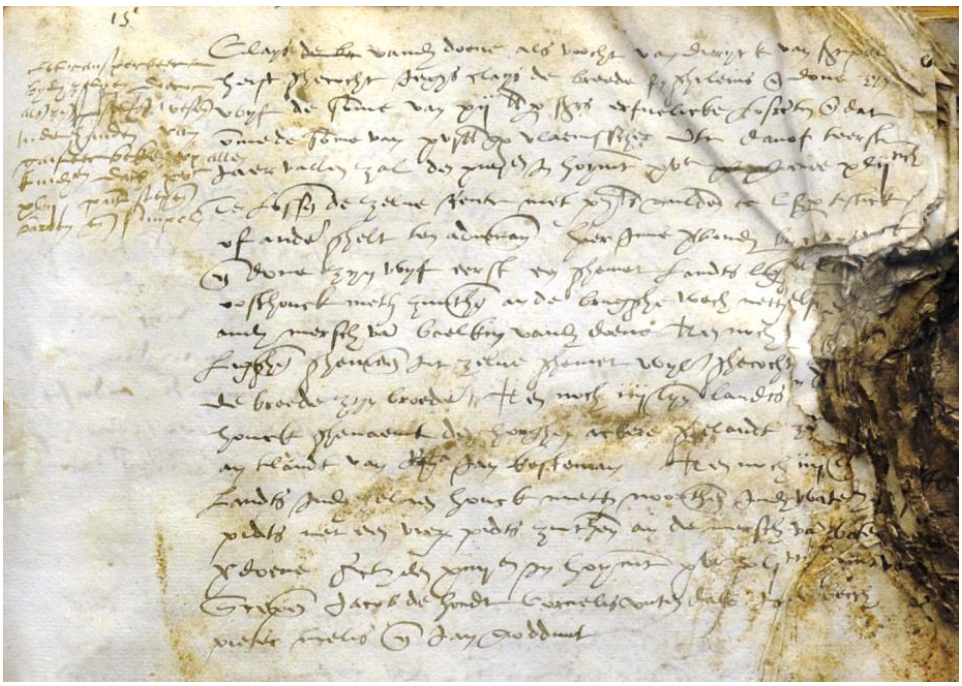

Clays vander Doene als voocht van **Dieryck van Simpol** heift ghecocht jeghens **Clays de Breede filius Ghileins ende Done** zyn wyf
de somme van xij pond parisis sjaers erfvelicke losrente
ende dat omme de somme van xvj pond grooten vlaemsscher munte
danof teerste jaer vallen zal den xvsten in hoymaent xvc xlijtich –
te lossen de zelve rente met philips gulden te L schele tstick of ander ghelt ten advenanten –
hierinne verbonden by Clays ende Done zyn wyf
eerst een ghemet landts ligghende in den **Oosthouck** metten zuuthende **an de Brugghe Wech** metgaders … anden **mersch** van Boelken vande Doene
Item noch … ligghende ghemeene int zelve ghemet wylen ghecocht … de Breede zyn broeder
Item noch iij lynen lands ligghende in de zelve houck ghenaemt

de Horgher Ackere[2] ghelandt … an tlandt van relicta Jan Kesteman

---

[2] **De 'horgher' ackere** – Ackere is hier duidelijk geschreven. Het woord ervoor is 'horgher' en zal dus wel afkomstig zijn van 'hor'. WNT spreekt van een 'hor' in een eerste betekenis als: **Een, uit met rijs omvlochten staken** bestaand, plat **vlechtwerk** dat hetzij los en verplaatsbaar is, hetzij, gelijk b.v. bij militaire versterkingen**, ter plaatse om in den grond gestoken palen wordt gebreid.** Anders (b.v. in de Neder-Betuwe) **tuin** genoemd (verg. ook mnl. *hordebreyer* met den geslachtsnaam *Tuynenbreyer*).
Een tweede betekenis is de volgende: Raamwerk dat over het land gesleept wordt om kluiten te breken (DE BO [1873]) of om modder en mest te slechten (BOEKENOOGEN). Een jonge

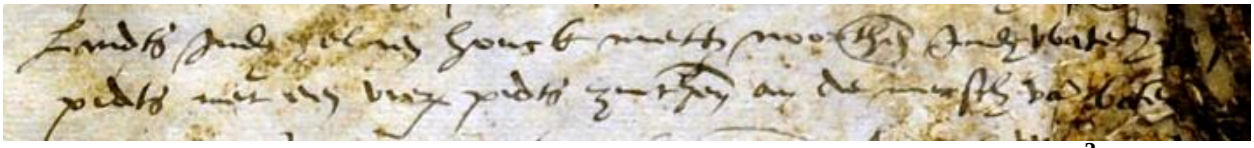

Item noch iiij lynen lands inde zelven houck metten noorthende **inde water pidts**[3] – met een vry pidts – zuuthende an de mersch van Boelken Verdoene
Actum den xiiijde in hoymaent xvc xlj tich
Present scepenen Jacob de Hondt, Cornelis vuten Dale, Jan de Berch, Pieter Melis ende Jan Godduut

Ruim 230 jaar na de bovenstaande akte, zien we op de Ferrariskaart – zie de zwarte lijn – de Bruggheweg lopen door de velden, met daarlangs de prachtige hoeven. Let vooral op de kruisvormige aanleg van de groententuinen op de centrale hoeve.

Zuidelijker langs de 'Bruggestraat' – de huidige Elverdingsweg zien we de omwalde hoeve – die we later kennen als de hoeve Leicher.

---

knecht (stond) op zijne effenende **horde,** zich met moeite in evenwicht houdend, terwijl het paard *enz.*, LOVELING, *Idon.* 78 [1891]. – Ofwel betekent de naam hier dus **'omtuinde akker'** ofwel een met een horde bewerkte akker. We geven de voorkeur aan de eerste betekenis.

[3] **De water pidts** = de waterputten = met een 'vry pidts' – wilt dan zoveel betekenen als dat één van de waterputten vrij toegankelijk is.

Daar langs – tussen de Elverdingsweg en de Schipvaart loopt er nu een wegel die naar de Gwalia-begraafplaats leidt.
Vanaf de ‘vaart’ ziet dit er zo uit:

De bomen en het kruis staan en groeien op Gwalia en we zien dat deze begraafplaats op het hoogste punt van deze glooiing ligt.

Als we de kaart uit de Atlas van de buurtwegen combineren met een luchtfoto – dan zien we dat de vroegere Bruggheweg pal langs Gwalia loopt.
Bernard Leicher vertelde mij dat in 14 – 18,toen de hoeve Leicher ingericht was als hospitaal, men de doden eerst begroef direct achter de hoeve. Daar lag echter zoals we kunnen zien, eertijds de wal, zodat de grond steeds nat was. Al vlug concludeerde men dat dit niet de ideale plaats kon zijn om hun doden te begraven en verhuisde men de begraafplaats naar het hoogste punt, langs de oude Bruggheweg.

Ook verder zien we – vanaf de vaart – dat de Bruggheweg op het hoogste punt van de glooiing lag.

Ook hier maken we de combinatie van de luchtfoto en de kaart uit de Atlas van de Buurtwegen en dan zien we het oude traject lopen van de Bruggheweg, naar de splitsing toe en de nieuwe weg.
Ongeveer ter hoogte van de Coppenolle, of moeten we zeggen, ter hoogte van de Halve Maan, splitste de Bruggheweg. Momenteel loopt een deel van deze weg, dood op een weiland. Net voor het weiland ligt er een brugje, zodat de wandelaar hier op de hoek van de Coppernolle één van de mooiste plekjes van Poperinge kan ontdekken.

Hierboven, op de gecombineerde kaart van de Atlas der buurtwegen, met de luchtfoto, kan je zien dat de ‘Sentier nr 77’ eertijds verder richting Elverdinge loopt, maar deze is nu ook verdwenen.
Er is sprake van de Bruggeweg tot in 1960, wanneer werd de Bruggeweg dan afgeschaft?
De Bruggheweg, misschien wel de oudste weg van Poperinge, is weg !